

b) *Tilfælde, hvor der bør skabes et stort vandværk i stedet for flere små.*

Allerede den gældende lov giver efter indenrigsministeriets opfattelse landvæsenskommissionerne mulighed for at bekæmpe u hensigtsmæssige enkeltløsninger for mindre grupper af ejendomme og påbyde en samlet vandforsyning for et større område. Dette følger formentlig af hele tilladelsessystemet og for private vandværkers vedkommende endvidere af den meget betingede retsstilling, de private værker har efter lovens § 1, stk. 2. I praksis sker det også nu og da, at en landvæsenskommission søger at fremkalde frivillig aftale om større vandværksmæssig samling, og i hvert fald i et enkelt tilfælde i den seneste tid har en landvæsenskommission nægtet at tillade et vandværk, hvis anbringelse fandtes i strid med planerne for kommende bebyggelse, jfr. landvæsenskommissionskendelse i Juristen kendelsessamling, hæfte XXII (1967), side 9. Af nærværende lovforslags § 17 fremgår, at landvæsensretterne ved deres behandling af vandindvindingsager bl. a. vil kunne tage hensyn til vandværkernes placering i en kommende bebyggelse, og af § 18, stk. 1, nr. 1, der svarer til KF § 11, nr. 1, fremgår, at landvæsensretterne kan nægte at fremme ansøgte indvindingsanlæg.

Det er et spørgsmål, om en yderligere ønskelig samling af vandindvindingen ville kunne opnås ved regler, der i højere grad trak kommunerne frem som dem, der skulle drive vandværkerne. Kommissionen af 1956 så gerne en udvikling i denne retning, jfr. bemærkningerne til kommissionsforslaget § 6, stk. 1, men mente, at udviklingen måtte være frivillig og ikke skulle fremmes ved særlige lovregler. Der har da også i de seneste år været en betydelig udvikling i retning af kommunernes overtagelse af vandforsyningen i sognekommuner, når bebyggelsestætheden efterhånden har gjort en samlet vandforsyning naturlig, eller når sommerhusbyggeri har rejst særlige problemer.

For kommuner med kommunal vandforsyning er der i betænkningen af 1961 foreslået en bestemmelse, der kan føre til yderligere koordinering af vandforsyningen, nemlig KF § 12, stk. 5, som giver kommuner mulighed for med landvæsenskommissionens godkendelse at overtage private vandværker, der leverer til beboere i kommunen. Indenrigsministeriet kan tiltræde forslaget, der er optaget i § 26 i nærværende lovforslag.

c) *Gennemførelse af vandforsyningsmæssigt samarbejde mellem flere kommuner.*

Større byer i Danmark har i øjeblikket ikke mulighed for at skaffe tilstrækkeligt vand til deres ind-

byggere inden for kommunens grænser, men må fremskaffe vand ved at anlægge vandværker i andre kommuner. Efterhånden som sådanne større byers omegnskommuner er vokset og har fået et betydeligt vandbehov, har det undertiden vist sig hensigtsmæssigt for omegnskommunerne at aftage vand fra centralkommunens nærliggende vandværk eller vandledning i stedet for selv at anlægge et større vandværk. Der er på denne måde sket en teknisk hensigtsmæssig fælles opbygning af vandforsyningerne for forskellige store byer og deres omegnskommuner, bl. a. i områderne omkring København, Odense og Århus. I nogle områder omkring København har udviklingen været fremmet af, at der ikke kunne skaffes mere vand i vedkommende omegnskommunes nærhed hverken til omegnskommunen eller til København, således at vand til begge måtte hentes længere ude i landet.

Problemet med hensyn til disse fællesskaber har ikke så meget været at få dem oprettet som at fastlægge vilkårene for deres funktion, navnlig med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt centralkommunen skal levere vand til andre kommuner for en gennemsnitspris eller for en betaling, bestemt af de marginale omkostninger. Hvis man i stedet for at lade centralkommunen blive ved med at stå som vandværksejer vil skabe en ordening, hvorved kommunerne ejer eller driver vandforsyningen i fællesskab, vil dette kun betyde en flytning og ikke en umiddelbar løsning af dette problem, idet prisspørgsmålet i så fald opstår som spørgsmålet om, til hvilken pris centralkommunen skal indskyde sine gamle vandværker i fællesskabet.

Kommissionsforslaget af 1961 bygger med hensyn til kommunalt samarbejde om vandforsyning til en vis grad på § 177 i det flertalsforslag til lov angående de kommunale forhold i hovedstadsområdet, der indeholdtes i Hovedstadskommissionens betænkning af 1948. Vandforsyningskommissionen har således enstemmigt stillet forslag om en bestemmelse (§ 12, stk. 3), hvorefter landvæsenskommissionen under tvingende omstændigheder skal kunne påbyde en kommune at levere vand til en anden. I modsætning til hovedstadskommissionen er det foreslået, at vandforsyningen skal betales med den pris, det koster centralkommunen at skaffe erstatningsvand. Kommissionen har endvidere (§ 12, stk. 2) enstemmigt foreslået, at meddelte vandindvindingsrettigheder under tvingende omstændigheder skal kunne inddrages til fordel for en kommune. Endelig foreslog et flertal i kommissionen i § 12, stk. 4, hvortil intet tilsvarende fandtes i Hovedstadskommissionens forslag, at indenrigsministeren skulle kunne påbyde en ordening, hvorefter vandforsyningen blev drevet